

Protocol Welzijn Paardenmarkten

Opgesteld door: Marktorganisaties van Elst, Hedel en Zuidlaren, Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde, Sectorraad Paarden, de Dierenbescherming en Eyes on Animals.

Geactualiseerd in 2017 onder voorzitterschap van de Raad voor Dierenaangelegenheden.

Juni 2017

Inleiding

Al honderden jaren worden er op vele plaatsen in Nederland paardenmarkten gehouden. Jaarlijks vinden ongeveer tachtig grotere en kleinere paardenmarkten plaats. Paardenmarkten zijn te onderscheiden in twee categorieën: professionele markten met een grote aanvoer van paarden en pony's waar de handel van doorslaggevend belang is en kleinere markten waar de handel nauwelijks nog van betekenis is en in feite geen economisch belang dienen.

Feiten en cijfers

De drie grote paardenmarkten in Nederland, Elst, Hedel en Zuidlaren, kenden in 2016 een aanvoer van elk meer dan 1100 dieren. Daarnaast zijn er nog enkele middelgrote markten: de markt in Bemmeloord, Lottum, Goor en Oudeschoot en de Voorjaarsmarkt Zuidlaren met een aanvoer van elk 100 tot 600 dieren. In Wanroij is er ieder 14 dagen een markt en in Bennekom iedere week. Deze markten zijn internationaal en worden bezocht door handelaren uit Duitsland, Denemarken, België, Frankrijk, Spanje en Italië. Deze markten hebben een belangrijke economische functie.

Wettelijk kader en handhaving

Er zijn geen specifieke wettelijke eisen voor het welzijn van paarden op paardenmarkten. De aanwezigheid van een dierenarts voor bijvoorbeeld de keuring van aangevoerde paarden is niet verplicht. De belangrijkste wetgeving die betrekking heeft op welzijn van paarden op paardenmarkten is opgenomen in de Wet Dieren, het Besluit houders van dieren en de Europese Transportverordening. Er zijn in de Transportverordening artikelen opgenomen over verzamelplaatsen, waar een paardenmarkt ook onder valt. Bij het importeren en exporteren van paarden geldt ook specifieke wet- en regelgeving zoals de Regeling handel levende dieren en levende producten en Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoonosen en TSE's.

De NVWA controleert onder andere op het naleven van de EU-transportverordening (geen zieke of gewonde dieren toegelaten, vervoersdocumenten, vakbekwaamheid chauffeur en eisen vervoersmiddelen) en op I&R (paspoort en chip). Daarnaast verzorgt de NVWA in nauwe samenwerking met de grote en middelgrote erkende verzamelcentra de certificering bij de export van paarden en pony's.

Aanleiding

Sinds 2011 wordt op de grote en middelgrote paardenmarkten gebruik gemaakt van het Protocol Welzijn Paardenmarkten. Dat protocol is destijds door de organisatoren van de grotere paardenmarkten in samenwerking met de Sectorraad Paarden, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD) en de Dierenbescherming en opgesteld als eerste aanzet om het welzijn van paarden op de paardenmarkten te verbeteren.

In het licht van vragen in de samenleving over het welzijn van paarden op paardenmarkten heeft de staatssecretaris van Economische Zaken de Raad voor Dierenaangelegenheden gevraagd zijn zienswijze te geven over het welzijn van paarden. In maart 2017 heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden de zienswijze "Paardenmarkten in Nederland – Man en paard noemen" aangeboden aan de staatssecretaris.

Deze zienswijze geeft de betrokken partijen aanleiding het Protocol Welzijn Paardenmarkten uit 2011 te actualiseren.

Standpunt

Partijen zijn van mening dat het welzijn van paarden en pony's op paardenmarkten geborgd moet zijn middels dit protocol. Daartoe wordt het bestaande Protocol Welzijn Paardenmarkten uitgebreid met de concrete aanbevelingen uit de zienswijze "Paardenmarkten in Nederland – Man en paard noemen", die naar de mening van de partijen voorwaarden moeten zijn voor gemeentes om een vergunning voor het houden van een paardenmarkt te verlenen. Een verbod op paardenmarkten of een ontkoppeling met publieksevenementen is dan, zoals geconcludeerd in zienswijze "Paardenmarkten in Nederland – Man en paard noemen", niet noodzakelijk.

De marktorganisatie is verantwoordelijk voor het creëren van goede randvoorwaarden en is aanspreekpunt voor alle organisatorische zaken tijdens de markt. De organisatie zorgt bijvoorbeeld voor voldoende ruimte, veilige logistiek, vers drinkwater en ruwvoer. De houder is vervolgens verantwoordelijk voor het juiste gebruik hiervan en voor het welzijn van het paard.

Protocol Welzijn Paardenmarkten

Het Protocol Welzijn Paardenmarkten bestaat uit onderstaande punten en is onderdeel van het marktreglement c.q. evenementenvergunning.

- Ieder aangevoerd paard wordt, op basis van een lijst dierparameters gecontroleerd (zie pagina 4) door een dierenarts. Paarden met verwondingen, tekenen van verwaarlozing en/of mogelijk infectieuze ziekten worden niet toegelaten;
- Zogende merries zijn niet toegestaan op de markt;
- Paarden die een gecoupeerde staart hebben worden niet toegelaten, met uitzondering van paarden die legaal gecoupeerd zijn (vóór 1/9/2001);
- Verplichte watervoorzieningen en minimaal eens per 2 tot 4 uur gericht water aanbieden, bij warm weer frequenter;
- Alle paarden hebben de beschikking over ruwvoer van goede kwaliteit en de paarden moeten regelmatig de gelegenheid hebben te eten;
- De paarden gaan en staan op een geschikte niet gladde ondergrond, en de aanbindplaats dient vlak te zijn en vrij van obstakels;
- De paarden en pony's dienen op een voor het dier veilige manier aangebonden te zijn. Niet-halstermakke paarden zijn niet toegestaan;
- De paarden mogen niet langer dan acht uur achter elkaar aangebonden staan. Om beweging mogelijk te maken dient een uitloopmogelijkheid in de nabijheid van de paardenmarkt aanwezig te zijn. (b.v. monsterbaan);
- De afstand tussen publiek en paarden moet zodanig (ingericht) zijn dat ongelukken voorkomen worden;
- De paarden moeten voldoende worden afgeschermd van potentiële risicofactoren (luidruchtige mensen, ruwe omgang, bezoekers en door dreiging van fysiek contact tussen paarden) die onrust bij de paarden kunnen veroorzaken dan wel tot vluchtgedrag kan leiden;
- Dieren die op welke wijze dan ook een gevaar vormen voor zichzelf, andere paarden of bezoekers moeten van de markt worden verwijderd of apart worden gezet;
- Om verkleuming van ezels te voorkomen is het verplicht de ezels te voorzien van een regendekje.

Lijst dierparameters*:

(Beknopte opsomming van de controlepunten, een nadere uitwerking per punt is beschreven in de zienswijze.)

Controlepunt van toepassing bij al dan niet toelaten op de markt en tijdens het verblijf op de markt:

- de gezichtsuitdrukking van het paard om te beoordelen of er sprake is van pijn;
- de omgevingsgerichtheid van het paard om te beoordelen of er sprake is van pijn, angst, ongerief of gedrogeerd zijn;
- de mate van uitputting van een paard;
- verwondingen bij het paard;
- voedingstoestand van het paard;
- problemen met het ademhalingsapparaat;
- locomotie van het paard;
- optreden van afwijkend gedrag dat gevaar oplevert voor het dier zelf of voor zijn omgeving of een duidelijke aanwijzing is voor verminderd welzijn;
- rillen of overmatig zweten;
- de vochtbalans van het paard moet op orde zijn en dehydratie mag niet voorkomen;
- bij paarden met een gecoupeerde staart dient door de NVWA gecontroleerd te worden of aan de wettelijke bepalingen is voldaan;
- Oververmoeide paarden, paarden met verwondingen, merries in het laatste stadium van de dracht en heel jonge of oude dieren lopen een groter risico op uitputting. Wettelijk mogen merries die meer dan 300 dagen drachtig zijn (verder dan 90% van de draagtijd) en merries met een veulen aan de voet jonger dan een week oud niet worden vervoerd en mogen dus ook niet op een paardenmarkt aanwezig zijn. Dit niet op een markt aanwezig mogen zijn geldt overigens voor alle dieren die niet fit genoeg zijn voor een transport en voor paarden die niet halstermak zijn.

De NVWA dient **altijd** op de hoogte te worden gesteld indien een paard niet wordt toegelaten op de markt en bij paarden met een gecoupeerde staart.

Daarnaast is het van belang dat registratie plaatsvindt door **de dierenarts** van niet toegelaten paarden.

De registratie bestaat uit de gegevens van het paard (chipnummer, ras, geslacht en leeftijd), van de houder (naam, legitimatienummer) en op welke gronden een paard is geweigerd en welke acties vervolgens zijn ondernomen.